

Aktuelle regelendringer; tolkning og håndhevelse

FISKERIDIREKTORATET

Anne B. Osland

Kyst- og havbruksavdelingen

Tema

- Midlertidig interregionalt biomassetak (akvakulturdriftsforskriften 48a femte ledd)
- Maksimalt antall fisk (akvakulturdriftsforskriften § 47a)
- Anleggssertifikat (Nytek §§ 9, 15, 17, 24)
- Rapportering av miljøundersøkelse (akvakulturdriftsforskriften § 35 fjerde ledd)
- Stor settefisk (akvakulturdriftsforskriften § 55 andre ledd)
- +
- Settefiskoffensiv (akvakulturdriftsforskriften 37 tredje ledd)

Midlertidig interregionalt biomassetak

- Akvakulturdriftsforskriften 48a femte ledd
- I kraft 15. oktober 2012
- Gjelder innehaver av akvakulturtillatelse som er pålagt utslaktning på grunn av sykdom, og som videreforedler en høy andel av den fisk som innehaveren selv har oppdrettet
- Formål: Sikre råstofftilgang til videreforedling - i kystdistrikt
- Gjelder tillatelser av samme type og art, men ikke nødvendig at de tilhører søker innenfor to av Fiskeridirektoratets regioner som grenser til hverandre

Midlertidig interregionalt biomassetak

- Akvakulturdriftsforskriften 48a femte ledd
- I kraft 15. oktober 2012
- Opphører senest når produksjonen er gjenopprettet i regionen der pålagt utslaktning har funnet sted
- Fiskeridirektoratet er behandlingssted i 1 inst.
- Evt klager skal behandles i FKD
- Kun en søknad behandlet så langt
- Ingen søknader på vent

Midlertidig interregionalt biomassetak

- Akvakulturdriftsforskriften 48a femte ledd
- I kraft 15. oktober 2012
- Streng praksis mht krav til omfattende dokumentasjon for å vise at innvilgelse faktisk sikrer videreforedling i samsvar med formålet
- Særskilte rapporteringskrav i tilknytning til det ene vedtaket som er gjort
- Rapportering startet umiddelbart og blir tett fulgt opp fra Fiskeridirektoratets side hver måned

Maksimalt antall fisk

- Akvakulturdriftsforskriften § 47a
- Fastsatt 20.12.11 - I kraft 1. januar 2013
- Antall fisk per produksjonsenhet i sjø skal ikke overstige 200 000 stk.
- Gjelder utsett fra og med 1. januar 2013
- Ved mistanke om brudd på regelen kan Fiskeridirektoratet kreve telling eller annen måling av antall fisk i produksjonsenheten(e) for innehavers regning

Maksimalt antall fisk

- Basert på utredning fra 2010 – høring i 2011
- Fokus på risiko og konsekvens
- Forholdt seg til antallsstatus i norske merder på utredningstidspunktet
- Fikk økt aktualitet pga bl.a "Dagmar" og "Berit"
- Mattilsynet påpekte i høringen et visst potensial for mer konsekvent alt inn – alt ut praksis
- Færre "ut av vannet"-operasjoner? Pd-effekt?
- Fiskeridirektoratet har dispensasjonsadgang, for fisk som settes ut i 2013 –
- 1 sak er gitt disp.(torsk) - 1 sak til behandling

Anleggssertifikat

- Nytek-forskriften §§ 9, 15, 17, 24
- I kraft 1. juli 2013 (endret fra 1. januar 2013)
- Gjeldende Nytek-forskrift, som trådte i kraft 1. januar 2012, innførte nye krav til teknisk standard for flytende oppdrettsanlegg og hovedkomponenter som inngår i slike anlegg
- Kravene skal sikre et minimumsnivå i henhold til NS9415:2009 og arbeidet skal utføres av uavhengige akkrediterte organ

Anleggssertifikat

- Nytektforskriften §§ 9, 15, 17, 24
- I kraft 1. juli 2013 (endret fra 1. januar 2013)
- Situasjonen i desember 2012 viste imidlertid at det for en stor andel anlegg ville være umulig å innfri den opprinnelige fristen på grunn av manglende kapasitet hos de akkrediterte organene
- 25-30 søknader om disp. i Fiskeridirektoratet
- Det er derfor gitt en generell utsettelse av fristen på seks måneder, fram til 1. juli 2013

Anleggssertifikat

- Nytektforskriften §§ 9, 15, 17, 24
- I kraft 1. juli 2013 (endret fra 1. januar 2013)
- Fristutsettelsen gjelder:
 - kravet om anleggssertifikat,
 - lokalitetsundersøkelse,
 - hovedkomponentbevis og
 - fortøyningsanalyse for allerede utlagte anlegg
- Kravet til anleggssertifikat for anlegg som legges ut på lokalitet opprettholdes

Anleggssertifikat

- Lengden på utsettelsen er satt med basis i vurderinger av faktisk arbeid som gjenstår
- Ofte mer tidkrevende enn man tror – ikke lenge til 1. juli!
- Forskriften presiserer at man må ta lokalitetsundersøkelse, noen ganger fører også dette til behov for ny fortøyningsanalyse – utskifting av deler av fortøyningsystem...
- FHL - kurs i rømningssikring, hvor også Fiskeridirektoratet bidrar, i Tromsø og Alta i slutten av januar 2013

Elektronisk rapportering av miljøundersøkelse

FISKERIDIREKTORATET

- Akvakulturdriftsforskriften § 35 fjerde ledd
- Endret krav trådte i kraft 1. mai 2012
- MOM-B undersøkelser skal rapporteres elektronisk til Fiskeridirektoratet gjennom Altinn senest 1 måned etter feltdato
- Rapporten skal legges ved i pdf format
- Revidering av Altinn våren 2013 vil, forhåpentligvis, også gjøre det mulig å rapportere MOM-C og andre miljøundersøkelser

Elektronisk rapportering av miljøundersøkelse

FISKERIDIREKTORATET

- Formålet er å få på plass en mer systematisk oppfølging av ordningen med trendovervåking og gi bedre kunnskap om faktisk miljøstatus
- Gjør forvaltningen i stand til å vurdere MOM B - rapportene og gjennomføre eventuelle tiltak innen rimelig tid
- Samtlige matfiskoppdrettere er orientert i eget brev datert 12.4.2012.
- På www.fiskeridir.no under temapkt. Miljøovervåking ligger også egen veileder om rapportering av miljøundersøkelser via Altinn

Stor settefisk

- Akvakulturdriftsforskriften § 55 andre ledd
- I kraft 1. mai 2012
- Fiskeridirektoratet kan etter søknad fra innehavere av settefisktillatelser dispensere fra kravet om at settefisk av laks, ørret og regnbueørret ikke skal ha en individvekt som overstiger 250 gram, og tillate en individvekt opp til 1000 gram når formålet er å vinne erfaring med variert utprøving av driftsformer, produksjonsmetoder og teknikker som kan gi fordeler med hensyn til miljø, fiskehelse og fiskevelferd

Stor settefisk

- Akvakulturdriftsforskriften § 55 andre ledd
- I kraft 1. mai 2012
- Ved vurderingen av søknader om dispensasjon skal det blant annet legges vekt på at tiltaket ikke medfører økt risiko for negativ effekt på fiskehelse, fiskevelferd og miljømessige forhold
- Det kan blant annet settes vilkår til driftsformer, teknologiske løsninger, effekter på miljø, fiskehelse og fiskevelferd

Stor settefisk

- Kunnskap og erfaringer som vinnes ved den enkelte dispensasjon skal deles slik at det kan komme hele akvakulturnæringen til gode
- Dispensasjon kan gis for inntil 15 år
- Ca 10 søknader hittil (kun 1 i NN) – ingen ferdigbehandlet
- Fiskeridirektoratet er delegert myndighet ift samtlige vurderingstema – m/faglige råd fra Mattilsynet, Klif og NVE(ved behov)
- Innenfor gjeldende sektortillatelse, evt. m/vilkår
- Eget søknadsskjema og veileder – www.fiskeridir.no

Dobbeltsikring landbaserte anlegg akvakulturdriftsforskriftens §37

Fastsatt i 2007 - trådte i kraft 1. januar 2008

FISKERIDIREKTORATET

§ 37. *Plikt til å forebygge og begrense rømming*

Det skal utvises særlig aktsomhet for å hindre at fisk rømmer. Det skal videre sørges for at eventuell rømming oppdages raskest mulig og at rømmingen i størst mulig grad begrenses.

Det skal gjennomføres risikovurdering med sikte på å minimalisere risikoen for rømming. Risikovurderingen skal danne grunnlag for systematiske tiltak.

Landbasert akvakulturanlegg skal ha egnet innretning for å hindre at fisk rømmer gjennom avløpet eller på annen måte. Innretningen skal minimum bestå av en dobbel sikring eller annen likeverdig rømmingssikring. Det må kunne dokumenteres at annen likeverdig rømmingssikring er minst like rømmingshindrende som dobbelt sikring.

Maskevidde i notpose skal være tilpasset fiskens størrelse, slik at fisken ikke kan slippe igjennom notposen. Nøter skal kontrolleres før de tas i bruk, og regelmessig under driften.

Noe av kunnskapsgrunnlaget bak bestemmelsen

FISKERIDIREKTORATET

Studie av rømt oppdrettslaks i Salsvassdraget (NINA Rapport 172)

- 29% av rømt oppdrettslaks i 2004 rømt som smolt eller postsmolt
- 19% av rømt oppdrettslaks i 2005 rømt som smolt eller postsmolt

"Spredning i tilbakeberegnet lengde ved rømming tyder på at de kommer fra flere ulike rømmingstilfeller, og ikke fra én stor rømming" (s. 11).

Skilbrei & Wennevik (2006):

"Several observations suggest that most of the salmon reported in this study were part of local small-scale escape incidents, or trickle losses, that are not reported to the authorities" (s. 1199).

Sægrov & Urdal (2006)

"Med bakgrunn i skjellkarakterar og den tidsmessige fangstfordelinga i sjø- og elvefiske antek vi at mesteparten av den rømte oppdrettslaksen som vart fanga i det ordinære fisket i elvar i Sogn og Fjordane hadde rømt som smolt/postsmolt etter vårutsettet året før" (s. 18).

"Samla rømming av smolt/postsmolt er berekna til 2,4 mill. årleg, men kan variere mellom 1,2 mill. og 3,6 mill., avhengig av overlevinga etter rømming" (s. 4).

Havforskningsinstituttet (Taranger et al. 2010) peikar på tidspunkt for rømming som viktig i høve til risikoen for genetisk påverknad. Rømming av smolt/postsmolt om våren og gjennom sommaren mest problematisk. Denne fisken etablerer ein åtferd lik villaksen både i høve til vandring og gyting.

Mange typer tiltak ble iverksatt

- Merknader til § 37 3 ledd, veiledere med bildeeksemplere på www.fiskeridir.no
- I 2010 utarbeidet Fiskeridirektoratet i samarbeid med Akvaplan-niva en sjekklister til bruk ved kontroll av sikringsnivået mot rømming i landbaserte akvakulturanlegg.
- Rapporten *Sikring av landbaserte akvakulturanlegg mot rømming* ble offentliggjort på Fiskeridirektoratets hjemmesider, og innholdet formidlet av direktoratet på rømmingskurs for næringen i regi av FHL.
- Gjennomgående fokus på primærsikring og sekundærsikring
- Både varslede og uvarslede kontroller
- Avvik, mangler, dispensasjoner

Settefisk – offensiv dobbeltsikring landbaserte anlegg -tilsynsprioritering

FISKERIDIREKTORATET

Akvakulturtilsynet skal ha et særlig fokus på kravet om dobbeltsikring eller annen likeverdige sikring av landbaserte anlegg. Den strategiske analysen tilsier at følgende fokusområder er særlig viktige:

- Fastmonterte primær- og sekundærsikringer (sett i sammenheng med dødfisksystem)*
- Fundamentering*
- Karstyrke*
- Prosessoverløp/bypass*
- Kapasitet sekundærsikring*
- Alarmsystemer*
- Mangelfull internkontroll, herunder risikoanalyse*

Virker det ?

- Rådgivende Biologer AS mener nå å se systematisk nedgang i antall smoltrømminger (drypp, lekkasjer) gjennom flere år basert på funnene i skjellprøveanalysene på Vestlandet

Status 2011 (Rådgivende Biologer)

- Rogaland (samla) 2,8% oppdrettsfisk (118 av 2227 individ)
- Hordaland (samla) 8,3 % oppdrettsfisk (60 av 723 individ)
- Sogn & Fjordane (samla) 4,2 % oppdrettsfisk (97 av 1854 individ)

Status 2012?

Settefiskoffensiv

- Kontinuerlig fokus i 5 år

Status pr i dag for settefiskanleggene:

- Finnmark, Troms, Nordland og Trøndelag: i hovedsak kontroll med status
- Møre og Romsdal: uklart status for et par anlegg
- Vest: om lag 20 anlegg der en ikke har kontroll med status
- Sør: 5 til 10 anlegg der en ikke har kontroll med status

- Totalt i underkant 30 av vel 200 settefiskanlegg der vi ikke har kontroll med status

- Maskeviddetabell smoltnøter: prosjekt hos HI høsten 2012
- Ny settefiskoffensiv våren 2013 (få gjennomgått resten)
- Masse godt utbedringsarbeid er gjort!